

บทคัดย่อ

169420

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในการได้รับความช่วยเหลือ
จากรัฐด้วยการจัดหาทนายความ ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

ชื่อผู้เขียน : นายสุชาติ สีแดง

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา : 2545

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์จรัส เล็งวิทยา ประธานกรรมการ
2. อาจารย์หม่อมหลวงศุภกิตต์ จรูญโรจน์

สิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในการมีทนายความถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยจะต้องได้รับเสมอ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นจะได้รับการปฏิบัติจากพนักงานสอบสวนหรือจากเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐด้วยความเป็นธรรม สำหรับประเทศไทยสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 242 โดยรัฐจะต้องจัดหาทนายความให้โดยเร็ว ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่อาจจัดหาทนายความได้ แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นแม่บทในกระบวนการพิจารณาทางอาญา กลับปรากฏว่าในมาตรา 173 รัฐจะจัดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีทนายความก็ต่อเมื่อเป็นกรณีที่มาสู่ศาลแล้วเท่านั้น โดยถือเป็นหน้าที่ของศาลที่จะต้องถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ต้องการทนายความหรือไม่ ถ้าศาลไม่ถามก็จะทำให้กระบวนการพิจารณาคดีทั้งหมดไม่ชอบด้วยกระบวนการพิจารณา เมื่อคดีขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลสูง ศาลสูงจะต้องย้อนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นดำเนินการใหม่ โดยยกคำพิพากษาของศาลชั้นต้น และให้ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่ โดยสอบถามเรื่องทนายความจำเลยก่อน

นอกจากนี้ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ยังได้เพิ่มเติมหลักการในการมีทนายความให้แก่ผู้ต้องหาในระหว่างสอบสวนด้วยว่า ถ้าผู้ต้องหาไม่อายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนจะต้องสอบถามเรื่อง ทนายความและจัดหาทนายความให้ จะเห็นได้ว่าบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่มุ่งคุ้มครองสิทธิการมีทนายความจากรัฐ ซึ่งสนองตอบเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 242 ที่บัญญัติว่า “ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ย่อมมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐด้วยการจัดหาทนายความให้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่ผู้ถูกควบคุมหรือคุมขังไม่อาจหาทนายความได้ รัฐต้องให้ความช่วยเหลือโดยจัดหาทนายความให้โดยเร็ว...”

แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 ทวิ จะได้บัญญัติถึงสิทธิการมีทนายความของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนไว้ว่า ในคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีอายุไม่เกิน 18 ปี ในวันที่พนักงานสอบสวนแจ้งข้อหา ก่อนเริ่มถามคำให้การให้พนักงานสอบสวนถามผู้ต้องหาว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มี ให้รัฐจัดหาทนายความให้ก็ตาม บทบัญญัติดังกล่าวก็มุ่งคุ้มครองเฉพาะผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี เท่านั้น หาได้คุ้มครองผู้ต้องหาหรือจำเลยที่มีอายุเกิน 18 ปี ด้วยไม่ อีกทั้งวิธีการที่รัฐจัดหาทนายความให้นั้น ก็ยังใช้ระบบเดิม คือ ใช้ระบบทนายขอแรงตามวิธีปฏิบัติในชั้นศาล โดยการคัดเลือกทนายความที่มาลงชื่อขึ้นทะเบียนที่ศาลหรือที่หน่วยงานของรัฐไว้ ซึ่งวิธีปฏิบัติดังกล่าวไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถของทนายความท่านนั้นว่ามีความสามารถหรือมีความรู้หรือมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ หรือไม่ จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการประกอบวิชาชีพทนายความพบว่าผู้ที่แสดงความจำนงไว้ส่วนใหญ่เป็นทนายความที่เพิ่งจบการศึกษามาใหม่ๆ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการว่าความหรือเป็นพวกที่ต้องการจำนวนคดี เพื่อนำไปใช้เป็นคุณสมบัติในการสมัครสอบคัดเลือกเป็นผู้พิพากษาหรือพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายในเรื่องสิทธิการมีทนายความของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาถึงแนวความคิดและทฤษฎีในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ในการที่รัฐจัดให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยมีทนายความคอยช่วยเหลือในการดำเนินคดีอาญา ศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของรูปแบบในการที่รัฐให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยด้านทนายความ ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลย ในเรื่องทนายความที่รัฐจัดทำให้ ตลอดจนหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา ในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐโดยการจัดหาทนายความให้ โดยผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการจัดตั้งองค์กรขึ้นมาองค์กรหนึ่งให้ทำหน้าที่เป็นทนายความแตกต่างให้แก่ผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยเฉพาะ และให้องค์กรนี้เป็นหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนองตอบเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในเรื่องสิทธิการมีทนายความจากรัฐอย่างแท้จริง

ABSTRACT

169420

Thesis Title : The Rights to Receive a Legal aid for the Publice
Defender of the Suspect or the Accused in Criminal
Case under the Constitution B.E. 2540

Student's Name : Mr. Suchat Seedang

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2002

Advisory Committee :

1. Assoc. Prof. Jaral Lengvittaya	Chairperson
2. M. L. Supakit Charoonrojn	

A fundamental right of the alleged offender or the accused in criminal case is the right to have conference with his counsel, in order to assure that they will be treated by the administrative or police official equitably. According to this, the rights to receive a legal aid for the public defender of the alleged offender or the accused in Thailand is provided in the constitution B.E. 2540, article 242 The state shall support them immediately in ease of they cannot find the counsel.

And the article 134 bis provided that in ease of the alleged offender who in not get over eighteen years of age on the day which the inquiry official informs him of the offence charged, before examination, the inquiry official shall ask the alleged offender whether he has a counsel or not If has now, the state shall procure one for him.

However the code of criminal procedure, article 173 says that in the case of the offences punishable with death, the court before commencing the trial, shall ask the accused whether he has a counsel or not: if he has none, the court shall appoint one for him. In case of the offences punishable with imprisonment or in the case of the accused not excluding eighteen years of age on the day as he is instituted to the court, the court, before commencing the trial, shall ask the accused whether he has a counsel or not: if he has how and requires one, the court shall appoint one for him.

This thesis is studying of the theory and concept of justice processing, the rights to receive a legal aid for the public defender, any problems or barriers on procurement of counsel by the state, or the other subject to the law of public defender. It recommends that Thailand should have an organization to support the idea to response the intention of the constitution.